

جلسه یکصد و نهم
صورت مشروح مجلس
یوم شنبه بیست و هفتم جلدی
۱۳۰۴ مطابق بیست و یکم
جمادی الثانیه ۱۳۴۳

(مجلس دو ساعت و ربع قبل از ظهر
بریاست آقای سهام السلطان نایب رئیس تشکیل
گردید)

صورت مجلس یوم پنجشنبه بیست و
پنجم جلدی را آقای میرزا جوادخان قرائت
نمودند)

نایب رئیس - آقای احتشام الحکماء
(اجازه)

احتشام الحکماء - بنده قبل از دستور
مرضی دارم.

نایب رئیس - آقای مدبر الملک
(اجازه)

مدبر الملک - بنده هم قبل از دستور
مرضی دارم.

نایب رئیس - آقای دست غیب
(اجازه)

دست غیب - قبل از دستور مرضی
دارم.

نایب رئیس - در صورت مجلس
مخالفی نیست؟

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم.

نایب رئیس - بفرمائید.

آقا سید یعقوب - بنده نفهمیدم این
صورت جلسه مخصوصاً یک نظر بمرحمتی

نست به بنده داشته است وقتی که آقای
عمادالسلطنه فرمودند که راجع به منتخب

سوادو خط بقدر کفایت داشتن را بنده مخالفم
و یک بیاناتی فرمودند در جواب ایشان بنده

توضیح مفصلی عرض کردم که نباید اینقدر
نست به منتخب و منتخب هر دو سخت گیری
کرد.

این را که نوشته اند هیچ ننوشته اند هم که بنده
موافق بوده ام خوب بود یک ترتیب اثری بصورت
جلسات داده شود.

یکی دیگر در مسئله تعیین هده برای
شرقیایی حضور والا حضرت بوده که بنده

گفتم این میدان اعیاد رسمی نبوده و سابقه
هم نداشته است آنرا هم ننوشته اند خوب است

افلا موافقت موافق و مخالفت مخالف نوشته
شود و یک ترتیبی بشود که بصورت جلسه

اطمینان باشد.

نایب رئیس - اصلاح میشود دیگر
مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد)

صورت جلسه تصویب شد. آقای
احتشام الحکماء

(اجازه)

احتشام الحکماء - در جنبی قبل
که بودجه مملکت مطرح بوده هفتاد هزار

نومان خانواری را مجلس رد کرد. موضوع
عشر اوقاف هم بلا تکلیف ماند. معنی ملتی
شدن هم این است که از مردم مطالبه

نکنند متأسفانه بموجب تلگرافاتی که این
چند روزه رسیده است تحصیل داران مالیه
در ولایات با کمال جدیت و عجله خانواری

و همچنین نیمعشر اوقاف را مطالبه میکنند
حالا اگر آقایان نمایندگان محترم اصلاح

بدانند خوب است از طرف مقام محترم ریاست
تذکری بوزارت مالیه داده شود که وزارت

مالیه متحصلاً المالیه تمام ایالات و ولایات
صادر کنند که خانواری را موقوف بدارند.

نیم عشر اوقاف هم عیال موقوفه مطالبه
باشد تا تکلیفش معلوم شود.

نایب رئیس - آقای مدبر الملک
(اجازه)

مدبر الملک - در جنبی قبل بنده
خاطر هم هست لایحه راجع بالصاق تبر دو

قرانی برای هریض از طرف دولت تقدیم
مجلس شورای ملی شد. و با یک دلائلی رد

شد که اگر مثلاً یک قران بیک رعیتی بشود
آن رعیت چون دو قران ندارد مانع برای

دادن عریضه و تظلم کردن او خواهد شد
دلائلی دیگری هم هست که حالا نمیخواهم

توضیح بدهم.

متأسفانه حالا میگیرند مالکین و رعایای
قراه اطراف طهران شکایت میکنند که

وزارت مالیه دو قران را از آن ها میگیرند
و اگر پول نداشته باشند تبر بگیرند و

بعریضه شان الصاق کنند عریضه آن ها را
نمی پذیرند این است که بنده خواستم تقاضا

کنم آقایان و کلاه صلاح بدانند و اجازه
بدهند از طرف مقام ریاست بوزارت مالیه

تذکره داده شود که در صورتیکه مجلس
شورای ملی لایحه را با کثرت رد کرده

است چرا دو قران پول تبر از عریض مطالبه
میکنند.

بعضی از نمایندگان - صحیح
است.

نایب رئیس - آقای داور.
(اجازه)

داور یکی از مسائلی که فوق العاده
برای ترقی مملکت اهمیت دارد و میدانیم

همه آقایان هم بآن علاقه مند هستند و در
ضمن مذاکرات قبلی هم که با اغلب آقایان

کردم دیدم کاملاً طرف توجهشان است
و بالاخره باشخصی که مراجعه کردم و

پیشنهادی را که حالا تقدیم میکنم امضاء
فرمودند.

مسئله امنیت قضائی است و مخصوصاً
یکی از مسائل مهم امنیت قضائی عبارتست

از ترتیب رفتار دولت یا اشخاصیکه با او
طرف معامله هستند یا بهبارت اخری

ترتیب دعوای مردم بردولت غالباً دیده
میشود که یک قوانینی درباری نظر چندان

دارای اهمیت نیست و وقتی که نگاه میکنم
تصور نمیکنم که این قانون یک آثار

و نتایج فوق العاده داشته باشد.
ولیکن مهم ترین نتایج را بطور

غیر مستقیم می شود از همین قوانین گرفت

همه مجلس تمام مردم امروزه بواسطه
فقر و بدبختی که مملکت را گرفته است
متوجه قضایای اقتصادی هستند.

البته مسائلی اقتصادی یکی از آن
مسائلی است که اگر ممکن بشود مجلس

تمام اوقاتش را صرف آن بکند میبایستی
کرده باشد

و بنده خود شخصاً از مقدمه این
مسئله بودم و هشتم و از وقتی که بایران

برگشتم وقتی که صحبت میکردم کنفرانس
میدادم روزنامه مینوشتم و یاد مجلس بودم

همه وقت مقتضی میدانستم در اینخصوص
اقدام شده و نتیجه گرفته شود.

اقدام هم کرده ام و باز هم دارم
میکنم.

اما باید تصدیق کرد مادامی که
همین قانونی که الان بنده بطور طرح

پیشنهاد میکنم نگردد پایه اصول ترقیات
و اقتصادیات بر آب خواهد بود.

ما میخواهیم در این مملکت یک شرکت
های بزرگی تاسیس شود و یک امتیازاتی

بگیرند و یک کارهای مهمی بکنند.
کارخانجاتی بیاورند و بالاخره منابع

ثروت را در یک کار بیندازند که بتوانیم از
آنها استفاده کنیم.

ولی غالباً اشخاصی که ذوق این کار
ها را دارند با سرمایه و یا فکر و با اطلاع

دارند میسرند اقدام میکنند
برای اینکه یک شخص میآید و یک

امتیازی را میگیرد البته اگر از اتباع داخله
نباشد میتواند اطمینان داشته باشد که

اگر از حد خودش هم تجاوز کند هیچ
طورنبی شود.

ولی اگر از اتباع ایران باشد این بد
بخت باید هر روز پشت یک دفتر تحریر را

میز فلان وزارتخانه یا فلان اداره برود
و گرفتار باشد و هر روز دچار کشته کش

است و هر مدیر اداره که میآید میگورید
این قرار داد بر ضرر دولت است و یک نظر

تازه اتخاذ می کنند
از این جهت برایش امنیت و اطمینانی

نیست.
بنابراین اگر ما بخواهیم در این

مملکت یک شرکتی تاسیس بشود و خود
اینها یک کارهایی بکنند باید طوری

بکنیم که مصون از تعرض دولت باشند
یعنی اگر دولت خواست بآنها تعدیاتی

بر خلاف قانون بکند بتوانند او را بیک محکمه
بکشند و محاکمه کنند و نگذارند حشاشان

از بین برود.
و بالاخره چون اصل قضیه راهمه آقایان

مطلبند نمی خواهم داخل تفصیل
و شرح بدهم طرحی پیشنهاد شده است

عده از آقایان هم امضاء فرموده اند
(یقین داشتم اگر بسایر آقایان هم

میدادم امضاء می کردند منتها خواستم
زودتر بمجلس داده شود و تعطیل نشود)

امیدوارم هشتم کمیسیون محترم مبتکرات
هم بزودی راپرت آنرا تهیه و تقدیم مجلس
نمایند که مطرح شود و گمان میکنم

اگر این طرح بگذرد بزرگترین خدمت
نسبت بمملکت ایران است (طرح مزبور

را تقدیم نمودند)

یک چیز دیگر هم میخواستم راجع
بدستور امروز عرض کنم چون لایحه مالیات

تصادفی جزء دستور امروز است بنده
خواستم آقایان را متذکر کنم که این

لایحه در کمیسیون قبل نوشته شده و راپرت
آنرا هم محبر محترم سابق تهیه کرده بودند

بنده هم همان راپرت را آوردم بمجلس و
چون در ضمن شور کلی نظر مجلس معلوم

شد و نتیجه بدست آمد کمیسیون خود را
ملزم میدانند که در آن لایحه یک تجدید

نظری بنماید
باین مناسبت خواستم تقاضا کنم که

این لایحه از دستور امروز خارج شود
تا کمیسیون در آن تجدید نظر نماید.

از یک عده از آقایان هم دعوت
شده که نظریات خودشان را در اینخصوص

بیان کنند.
البته پس از تجدید نظر تقدیم شده

و مجدد جزء دستور خواهد شد
بعضی از نمایندگان صحیح است

نایب رئیس - آقای دست غیب
(اجازه)

دست غیب یکی از حقوق لایحه مجلس
بود که یکی از حقوق ملت نمایندگان

این است که در بعضی از امور که سه
تفاهمی یا اشتباهی برایشان دست بدهد

از وزراء سؤال کنند و یکی از حقوق نمایندگان
و مجلس این است که وزراء چندان

تأملی در این قضیه نکرده و نگذارند
زیاد طول بکشد و بیایند جواب سؤالات

را بدهند.
اگرچه در آن نظامنامه که تازه درش

تجدید نظر میشود و بنده هم بمضویت آن
کمیسیون مفتخرم گویا مدت مدتی شد

که هر سئوالی چقدر باید طول بکشد ولی
عجالتاً خواستم بآقایان محترم تذکر بدهم

سؤالاتی که از آقایان وزراء میشود خوب است
بزودی بیایند جواب بدهند.

مخصوصاً بنده دو سؤال است تقریباً
پنج شش ماه میشود از وزارت مالیه کرده ام

و هنوز برای جواب حاضر نشده اند یک
سؤال دیگر هم از وزارت معارف است

که تقریباً وقتش هم میگذرد و آن راجع
باغانه است که دولت بدمرسه ایرانی ها

در کر بلا و کافه بن میدهد یعنی بنا بوده
است بدهد و مدتی عقب افتاده و نداده اند

بنابر این خواستم تذکر بدهم که مقام محترم
ریاست و هیئت محترم رئیس بآقایان وزراء

تذکر بدهند که برای جواب سؤالات
حاضر شوند.

مثلا وقتی که می آیند جواب بدهند اصلا خاطرشان نیست که سؤال چه بوده است و در چه موضوع سؤال شده است خوبست زودتر تشریف بیاورند و جواب سئوال را بدهند خاصه سؤال بنده که راجع بوزارت معارف ومالیه است وموقمش هم میگذرد مخصوصاً آن قسمتش که راجع بحقوق معلمین مدارس کربلاوکاظمین است که لااقل اطفال ایرانی که در خارج تحصیل میکنند راحت باشند.

نایب رئیس- آقای عدل الملک (اجازه)

عدل الملک درچندی قبل بنده اینجا راجع براه مازندران سئوالی از آقای وزیر فواید عامه نمودم ایشان هم یک جوابی دادند که بگمان بنده آنطوری که منظور ایشان بوده منعکس نشده ایشان گفتند که باید اساس راه را دولت درست بگیرد و درست کند و نگفتند که دولت خودش مصمم است راه را درست کند و هرکس که تقاضای تعمیر و اصلاح راه را بکند دولت مضایقه می کند البته منظورشان این قسمت نبوده است و چون این خبر بعوضه انتخابیه بنده رسیده آن شوق ورغبت و احساساتی را که آنها برای ساختن راهها داشته اند نفع کرده است.

یعنی اینطور فهمیده اند که دولت می خواهد خودش راهها را درست کند و نمی خواهد آنها را تشویق بساختن راه کند.

نایب رئیس- راجع بدستور و مذاکره میشود ولی قبل از دستور پیشنهاد شده است چند فقره راپرت که از کمیسیون هایش و مرخصی رسیده است قرائت و تکلیف آنها معلوم شود.

(خبر راجع برخصی آقای تدین بمضمون ذیل قرائت شد)

آقای تدین نماینده محترم تقاضای ده روز رخصت غیبت کرده اند از تاریخ هفتم جنی- کمیسیون تصویب مینماید که غائب با اجازه نوشته شود

نایب رئیس آقای تدین (اجازه)

تدین- بنده در یک تاریخی اجازه خواسته بودم که ده روز مرخص شوم گویا هشتم یا نهم جدی بود ولی حالا موقمش گذشته است و برای اینکه شبیه باقی نماند عرض میکنم بنده در آن اجازه که خواسته بودم دوروزش را غیبت کردم یکی روز یکشنبه آن هفته یکی هم روز شنبه بود و بقیه اش را حاضر و در خدمت آقایان بوده ام با اجازه باشد ولی یک اجازه دیگری خواسته بودم برای یک هفته از تاریخ امروز بواسطه کسالتی که دارم مجبورم یکفقدری معالجه بکنم نمیدانم راپرتش رسیده است یا بعد از یک هفته دیگر میرسد.

نایب رئیس- راپرت دیگری که نرسیده است.

آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی- عرض میکنم محض اینکه آقایان تصور فرمایند که از طرف کمیسیون عریض قصوری یا تقصیری دو دادن رأی نشده است.

لازم است بعرض آقایان برسانم که هر وقت تقاضائی از طرف آقایان نمایندگان شده است کمیسیون فوراً خیرش را صادر نهایت دیگر نمیدانم بواسطه گرفتاری فوق العاده از طرف هیئت محترم رئیس مجلس نیامده است یا وقت نشده است در مجلس قرائت شود.

همینطور این خبر بیکه راجع با آقای تدین و بعضی نمایندگان دیگر است و این تقاضای اخیر هم که آقای تدین کرده اند خبرش داده شده است و گمان میکنم جزء همین جزها باشد و بایستی قرائت شود.

نایب رئیس- این خبر یازدهم جدی است و غیر از این خبر دیگری نیست اگر لازم است رأی گرفته شود.

تدین- تاریخش را از سه روز قبل همین قبلاً بنده غائب بوده ام کازرونی- بنده عرض میکنم قطعاً خبرش از کمیسیون صادر شده است تردیدی هم ندارد و از طرف کمیسیون قصوری نشده است.

نایب رئیس- حالا میفرستم اگر حاضر است بیاورند عجالتاً سایر راپرتها قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

نایب رئیس- آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب- بنده موافقم لکن خواستم از آقای سردار عشاير تقاضا کنم همانطور که سایر آقایان هم همین کار را کرده اند حقوقشان را بکتابخانه مجلس تخصیص بدهند.

سردار عشاير- تقدیم کردم و این که بنده تقاضای مرخصی کرده ام برای این است که بمجلس بی اعتنائی نکرده باشم البته وظیفه بنده این است که احترام مجلس را منظور نمایم.

برای حقوق نبوده و حقوق خود را هم با کمال افتخار تقدیم کتابخانه نمودم اینرخصی را هم برای اصلاح مزاج تقاضا نمودم البته از هر وقت اجازه بفرمایید مرخص می شوم

نایب رئیس- رأی میگیریم راپرت کمیسیون عریض آقایانیکه موافقت قیام نمایند.

(قریب با اتفاق قیام نمودند)

نایب رئیس- تصویب شد. خبر دیگر.

(شرح ذیل خوانده شد)

آقای الموتی نماینده محترم بواسطه ارتحال مرحومه والده خودشان متعذر از حضور در جلسات شنبه بیستم و یکشنبه بیست و یکم و سه شنبه بیست و سیم جدی بوده اند کمیسیون هذراشان را متوجه دانسته قیبت با اجازه ایشان را تصویب مینماید

نایب رئیس- رأی میگیریم آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس- تصویب شد. راپرت دیگر.

(شرح آتی خوانده شد)

آقای داور نماینده محترم بعلت کسالت مزاج تقاضای اجازه قیبت دو ماه از تاریخ هشتم جدی کردند کمیسیون هذر ایشان را پذیرفته و تصویب مینماید.

نایب رئیس- مغالطی نیست؟

عماد السلطنه- بنده مخالفم نایب رئیس- بفرمائید.

عماد السلطنه- علت مخالفت بنده این است که در این موقع که بعضی از لویای مهم در کمیسیون قوانین مالیه تحت مطالعه و شور است و آقای داور هم مخیر آن کمیسیون هستند و افکار ایشان را کمیسیون لازم میدانند لهذا خوبست عجالتاً اینرخصی را تا قبل از عید بگذارند باشد و بعد از حمل اجازه بگیرند

بعضی از نمایندگان- صحیح است؟

است.

داور- بنده خیلی تشکر میکنم از حسن نظر آقای عماد السلطنه ولی البته علتی داشته است که تقاضای مرخصی ننموده ام

عجالتاً ممکن است از دستور خارج شود تا بعداً اگر خواستم مجدداً تقاضا می کنم

(خبر راجع برخصی آقای سید سید یعقوب شرح ذیل خوانده شد)

آقای سید سید یعقوب نماینده محترم تقاضا کرده اند که چهل روز از تاریخ اول برج دلو بایشان اجازه داده شود که به علاجات وامورات ملکی خودشان در گیلان سرکشی کنند کمیسیون این تقاضا را بیورد ندادند

نایب رئیس- آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب- بنده موافقم لکن چون آقای سید سید اعظم مبداه خیرات هستند خوبست حقوق این مدت مرخصی را بدهند بکتابخانه که بمصرف خیرات برسد

نایب رئیس- آقای سردار معتمد (اجازه)

سردار معتمد- چون آقای سید سید قنلا کسالت دارند و حاضر نیستند این موضوعی را که ایشان فرمودند ممکن است بماند تا موقتی که خودشان تشریف بیاورند و جواب آقا را بدهند

کازرونی- بنده عرض می کنم تقاضای ایشان تقاضای نا مشروع نیست پذیرفتن یا نپذیرفتن آنهم بسته برای مجلس است

باشد اگر حق ندارند از حقوق خود استفاده کنند که هیچ و اگر حق دارند که باید بگیرند خیرات هم خوبست خودمان بگیریم

نایب رئیس- رأی میگیریم راپرت کمیسیون آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

نایب رئیس- تصویب شد. راپرت راجع برخصی آقای تدین هم رسیده قرائت میشود

آقای تدین نماینده محترم بواسطه کسالت مزاج اجازه غیبت یک هفته از تاریخ بیست و هفتم جدی کرده اند کمیسیون عذر راپرت را پذیرفته و تصویب مینماید

نایب رئیس- رأی میگیریم باین راپرت

صدر العلماء مفتی- مخالفت بنده با آقای مساواة مطرح است.

آقای مفتی (اجازه)

صدر العلماء مفتی- مخالفت بنده با آقای مساواة راجع به صلاحیت شخصی ایشان نبوده است و بقراری که بنده شنیده ام ایشان سوابق آزادی خواهی داشته اند و چند دره هم در مجلس شوری ملی سمت و کالت رادار ابرودند

نایب رئیس- تصویب شده راپرت اول هم در روز بود خود ایشان تقاضای دو روز کرده اند آقایانی که موافقت قیام فرمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

نایب رئیس- تصویب شد. راجع بدستور چند فقره پیشنهاد شده است قرائت میشود.

(پیشنهاد آقای اعتبار الدوله باین مضمون قرائت شده)

بنده پیشنهاد میکنم خبر اعتبارنامه آقای مساوات جزو دستور شود.

نایب رئیس- رأی میگیریم بعضی از نمایندگان- رأی لازم ندارد

نایب رئیس- آقای حاج آقا اسمعیل در این موضوع فرمایش دارید.

حاج آقا اسمعیل- بلی اولاً مطابق جریان و سابقه مجلس که دیده ایم این پیشنهاد رأی لازم ندارد ثانیاً هر اعتبارنامه که بآن مخالفت میشد طبع و توزیع میشد و بعد در آن می شدند و هنوز این راپرت طبع و توزیع نشده باید طبع و توزیع شود بعد در آن مذاکره بشود

نایب رئیس- آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا- جربانی که آقای فرمایند اینطور نیست این ترتیب در لویای و طرحهای قانونی است و چندین مرتبه اینجا راجع بسایر اعتبارنامه یادآوری شد و آقای رئیس محترم مجلس نظامنامه را متذکر شدند فرمودند اینطور نیست اگر بود در جلسه قبل که مخالفت شد اداره مباشرت تا حالا طبع و توزیع کرده بود.

نایب رئیس- نسبت باین پیشنهاد (مخالفی نیست؟ شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس بعقیده بنده این پیشنهاد موضوعی ندارد چون در نظامنامه نوشته شده است اگر با یک اعتبارنامه مخالفت شد آن راپرت در جلسه بعد باید مطرح شود دیگر پیشنهاد لازم ندارد مگر خروج از دستور و آن خصوص باید پیشنهاد شود

بعضی از نمایندگان- صحیح است.

نایب رئیس- راپرت اعتبارنامه آقای مساواة مطرح است.

آقای مفتی (اجازه)

صدر العلماء مفتی- مخالفت بنده با آقای مساواة راجع به صلاحیت شخصی ایشان نبوده است و بقراری که بنده شنیده ام ایشان سوابق آزادی خواهی داشته اند و چند دره هم در مجلس شوری ملی سمت و کالت رادار ابرودند

یس بنده اگر مخالفتی کرده ام راجع به جریان انتخابات ساوجبلاغ بوده است که شاید در نظر اکثر آقایان نمایندگان معلوم و معقق شده باشد که جریان انتخابات آنجا در این اواخر چه صورتهای عجیب و غریبی بشود گرفته بود.

بنده خواستم بنام دفاع از یک نفر نماینده حقیقی ساوجبلاغ که شاید اکثر آقایان نمایندگان هم ملتفت شده باشند که وکیل حقیقی ساوجبلاغ حاج بابا شیخ است که یکی از مرشدین محترم ولایت مکرری است و اکثر اهالی ساوجبلاغ از روی عقیده و احساسات بایشان رأی داده اند و شاید در مقابل بعضی مقاومت هائی که بنده حالا نمی خواهم داخل در آن بشوم از روی عقیده و احساسات هزار و دو صد رأی بایشان داده اند.

بنده می خواستم بنام دفاع از این شخص محترم که بحقیقت وکیل ساوجبلاغ است و بنام دفاع از موکلین حقیقی حاج بابا شیخ که از روی حقیقت و عقیده بایشان رأی داده اند.

اعتراضاتی که بنظرم رسیده است به عرض مجلس شورای ملی برسانم و بنا به خواست جمعی از نمایندگان محترم که همیشه خواهش هم مسلکان محترم خودم را محترم بشمارم و نظر باینکه مایوسم از اینکه آن وکیل حقیقی باین مجلس بیاید فرضاً نمایندگان آقای مساوات رد بشود آن وکیل حقیقی نخواهد آمد

از این دو جهت بنده اصراری ندارم و اعتراضات خودم را هم عرض نمی کنم دوسیه را هم این جا نمی خوانم و فقط قضاوت این قضیه را هم بحکمیت مجلس شورای ملی واگذار میکنم بیشتر از اینهم عرضی ندارم.

بعضی از نمایندگان- رأی بگیرند.

نایب رئیس- رأی میگیریم راپرت شنبه، آقایانی که موافقت قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

نایب رئیس- تصویب شد.

لايه مالىات تصاهدى جزو دستور بود.

آقای مغیر استرداد کردند.

داور (مخیر کمیسیون)- در اول جلسه هم بطور اختصار عرض کردم که این لایحه در کمیسیون قبل مطرح بود و مغیر محترم قبل راپورت آنرا تهیه کرده بودند و از تقدیم این راپورت این نظر را داشتم که در مجلس شورای ملی مذاکره بشود و نظریات آقایان نمایندگان بطور کلی راجع باین لایحه معلوم شود و بعد در صورت لزوم کمیسیون تجدید نظری درش بکنند.

حالا چون بعضی از آقایان نمایندگان

بیانات خودشان را فرمودند و نظریات آقایان نمایندگان بطور کلی معلوم شد نظر کمیسیون این است که در این لایحه تجدید نظری بکنند.

بنابراین تقاضا کردم از دستور خارج شود و برگردد و پس از آنکه در کمیسیون مطالعه و تجدید نظر شد راپورت جدیدی تهیه و تقدیم خواهد شد.

نایب رئیس- آقای تدین مخالفید؟

تدین- بنده قبل از آنکه در این خصوص اظهار عقیده بکنم که باید در این خصوص يك پیشنهاد کتبی شود.

مغیر نمیتواند يك راپورتی که از طرف کمیسیون به مجلس آمده است استرداد کند.

ایشان هم البته این مقصود را نداشته اند ولی برای این که نظامنامه محفوظ بماند بنده تقاضا میکنم خودشان باینکه از آقایان نمایندگان کتبا پیشنهاد کنند که برگردد بکمیسیون.

داور- پیشنهاد شده است.

نایب رئیس- در این موضوع پیش نهادی از طرف شاهزاده شیخ الرئیس رسیده است.

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم لایحه مالیات تصاعدی برگردد بکمیسیون بعد از تجدید نظر مطرح شود.

نایب رئیس- پیشنهاد دیگری هم از طرف آقای شریعت زاده رسیده است (باین مضمون قرائت گردید)

بنده پیشنهاد می کنم برای اینکه کمیسیون جدیداً مطالعات کاملی در قانون مالیات تصاهدى بنماید جز کمیسیون سابق بکمیسیون رجوع شود.

یاسائی- بنده مخالفم.

نایب رئیس- آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده- آقای داور در ضمن توضیحاتشان فرمودند این خبر در کمیسیون سابق تهیه شده است ایشان همان خبر را تقدیم مجلس کرده اند و در نتیجه شور در کلیات عقاید آقایان و کلام معلوم شد و همچو احساس فرموده اند که کمیسیون تجدید نظری در آن بکنند.

در پیشنهاد هم (کمیسیون جدید) نوشته شده (جدیداً) نیست تقاضای بنده هم این است که این لایحه بکمیسیون جدید مراجعه شود پس از آنکه در آن مطالعه و تجدید نظر شد راپورتش را بمجلس تقدیم نمایند.

نایب رئیس- آقای یاسائی (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس- بنده هم توضیح دارم.

یاسائی- فلسفه اینکه نظامنامه برای اغلب لویای شور کلیات و دو شور معین

کرده است برای این است که نظریات آقایان نمایندگان در ضمن شور کلیات و شور اول معلوم شود و برای شور ثانی این نظریات تأمین شود و از طرف کمیسیون مجدداً بمجلس راپورت بدهند.

این ها يك ترتیبی است که قانون و نظامنامه پیش بینی کرده است و بعقیده بنده در این لایحه هم مطابق نظامنامه باید دو شور بشود.

در شور اول راجع بکلیات این لایحه مذاکراتی شد نسبت بکلیات این لایحه نظریات آقایان نمایندگان بطور عموم معلوم شد.

نسبت به وادش هم يك نظریاتی دارند کدر شور اول معلوم می شود آنوقت می رود بکمیسیون هم نظریاتی که فرمودند ثانیاً مرتب و مدون میکنند و بمجلس راپورت میدهند دوم مرتبه در این خصوص در مجلس مذاکره می شود پیشنهاد می شود و نسبت بیست هجدهاد توضیح داده می شود و بالاخره رأی گرفته می شود.

والا اگر ماقائل بشویم که برای هر لایحه چندین مرتبه شور بشود و مجدداً بکمیسیون برگردد هیچ لایحه از مجلس نخواهد گذشت.

نسبت باین لایحه هم بعقیده بنده نظریات آقایان نمایندگان معلوم شده است و هر نظریه هم که کمیسیون قوانین مالیات داد ممکن است در موقع شور ثانی آن نظریات را تهیه کنند.

(بعضی از نمایندگان- صحیح است)

والا بنده مخالف هستم که برای يك لایحه چندین مرتبه شور بشود و مدتی وقت مجلس تلف بشود و بالاخره يك موضوعی که بنظر بنده خیلی اساسی است بتعمیق بیفتد.

زیرا ماهه که در نظر داریم يك سلسله مالیاتهای ظالمانه را ملغی کنیم باید بجای آنها هم يك چیز هائی وضع کرد و آقایان هم که يك نظریات دیگری برای وضع مالیات دارند ممکن است بگویند و همینطور که راجع بسائل دیگر هر طرح پیشنهاد میکنند.

البته راجع بسائل مالیاتی هم اگر نظریات بهتری دارند لایحه بدهند بهر جهت درسته آتی بنده شخصاً عقیده ام این است که يك قسمت از این مالیاتها باید برای داد بنابر این باید بجای آنها چیز هائی هم وضع کرد.

حالا آقایان میخواهند این قضیه را بتعمیق بیندارند برود بکمیسیون قوانین مالیه و پنج ششامه دیگر معطل شود مثل لایحه قانون مجری و بعد از آن بایند بمجلس باز شود اول و ثانی و بالاخره دوره مجلس تمام شود این قضیه از بین برود این است عریض بنده

نایب رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)
 شیخ الرئیس - کلیتاً بنده مناسب با همکاری یکدیگر نمیدانم که در کلا در صحبتهای خودشان علاوه بر انتقاد يك تهمت هائی هم بهمدیگر بزنند.
 آقای یاسائی بجه مناسبت این تهمت را بما میزنند که میگویند مقصودشان این است که این لایحه از بین برود.
 کی مقصودش این است؟
 و کی این حرف زده است؟
 کی موافق است که مالیات طالمانه بجای خودش بماند و مالیات عادلانه تر گرفته نشود؟
 اگر بنده مخالف هستم با مالیات تصاعدی مخالف هستم با طرز اجرای آن و الا بنده البته موافق هستم با اینکه جمعی که تکنون مالیات ندادند امروز قبول مالیات بکنند و مجلس هم باید برایشان مالیات وضع کند.
 ولی ترتیب عادلانه که قابل اجرا هم باشد و این لایحه هم سه شور و چهار شور نشده است در آن موادی هم که مذکر شده است.
 بعد الله همین که يك موافق و مخالف صحبت می کند میگویند مذاکرات کافیست نظریات کسی در این جا معلوم شده؟
 بنابراین بهتر این است همانطوری که خود کمیسیون هم میفرماید هر دو کمیسیون کمیسیون دقت بکنند و ترتیب بهتری برای وصول این مالیات بدهد ما هم تامل کنیم و هر وقت که بمجلس آورد حرف بزنیم.
 و نظر آقایانرا هم که ملتفت شدیم دو مرتبه ممکن است بکه سیون برود هر کس هم که نظری دارد بگوید که کمیسیون در تحت چند ماده که قابل اجرا و مالیات هم سهل الوصول باشد این لایحه را بمجلس بیاورد و مجلس هم رأی بدهد.
 هیچ کس مقصودش نیست که يك جمعی را از مالیات معاف بکنند و بيك جمعی دیگر تعدی شود.
 منتها در عبارات و در طرز اجرای آن مخالف نیستند.
 بنا بر این بنده مستقیم که آقایان از این تهمتها بیکدیگر بزنند و دلالت مخالفت من هم اینجا است که عرض کردم و کسی قصد ندارد که این مالیات از بین برود و رد شود.
 نایب رئیس - پیشنهادی برای کفایت مذاکرات رسیده است.
 تالین بنده کافی نمیدانم.
 نایب رئیس - بفرمائید.
 تدلیف - هر قانونی که اهمیتش زیاد تر باشد بیشتر باید طرف شور و دقت و توجه

واقع شود از قوانین مهمه و قوانینی که در درجه اول است قانون است که در آن وضع مالیات میشود.
 مخصوصاً در مملکت ما بنا بر این لایحه مالیات تصاعدی که بمجلس آمده است يك لایحه است که اگر دقت نشود پس از تصویب قطعاً تولید يك زحمت و صدمه فوق العاده برای اهالی مملکت ایران میکند.
 لذا بنده عقیده ندارم که این قانون بیفتد در امور احساسات.
 یکی از کلمه تصاعد خوش بیاید.
 البته که ماها نباید نیش بهم بزنیم بنده اظهار عقیده می کنم که فلان لایحه برود بکمیسیون معنایش این نیست که فلان نماینده بمن اعتراض بکند که تومی خواهی این قانون را زیر پا بگذاری.
 یا اگر من عقیده دارم برنگردد بکمیسیون معنایش این نیست که بگویند میخواهی این قانون را بعلق مردم بچپائی و بالاخره رأی اکثریت قاطع است يك نفر هم که اکثریت ندارد.
 این لایحه از لوائح خیلی مهم است و هیچ سابقه تاکنون در ایران نداشته (در دنیا سابقه دارد و در خیلی جاها سابقه دارد) ولی در ایران سابقه ندارد یعنی از نقطه نظر عرفی سابقه ندارد اما از نقطه نظر شرعی شاید سابقه داشته باشد عجاله در آن موضوع وارد نیستیم ولی اینکه گفته می شود بر گردد بکمیسیون برای اینکه کمیسیون قوانین مالیات نظریات نمایندگان محترم مسبقاً شده است بنده عرض می کنم اینطور نیست برای اینکه چهار پنج نفر...
 نایب رئیس - این مخالفت در کفایت مذاکرات نیست.
 تالین در همان عام کفایت مذاکرات عرض میکنم چهار پنج نفر حرف زده اند یکمده در این چند روزه يك عده هم در آن چند روزه در یکجا قبل هر کدام هم يك ساعت یکساعت و نیم یا کمتر صحبت کرده اند يك نفر از اشخاصی که علاقمندان این قانون هستند بنده هستم که نوبت به بنده رسیده حرف بزنم کمیسیون قوانین مالیات از کجایه اند که بنده میگویم چه بگویم.
 دیگر آنکه آن ماده اول قطعاً مطرح شده است و لایحه مالیات تصاعدی که منحصراً بيك لایحه نیست مواد دیگری هم دارد بنابر این چطور در این باب مذاکرات کافی است و از اصول حلیم توی دیکه می آید یا اینکه رد میکنیم و يك زحمتی تولید می کنیم و یا تصویب کنیم زحمت دیگری تولید می نمایم.
 آقا سید یعقوب - این مذکره در پیشنهاد است.

تالین - در همان پیشنهاد بنده مخالف با این پیشنهاد هستم و شما مذاکرات را کافی می دانید نیکو گذارید حرف بزنیم و آقایان را متقاعد کنیم.
 بنده مذاکرات را کافی نمی دانم و يك دلایلی هم دارم بعد عرض می کنم - نایب رئیس - بدو در کفایت مذاکرات رأی گرفته می شود بعد بخود پیشنهاد آقایانی که مذاکرات را کافی می می دانند راجع باین پیشنهاد خصوصاً لایحه مالیات تصاعدی (همه هم بین نمایندگان) نایب رئیس - يك پیشنهادی شده است که این لایحه بر گردد بکمیسیون عجاله در کفایت مذاکرات پیشنهاد کرده اند حالا رأی گرفته می شود بکفایت مذاکرات آقایانی که کافی می دانند قیام فرمایند عده کمی قیام نمودند.
 نایب رئیس - تصویب شد.
 ارباب گیخسرو - اختصار نظامنامه دارم.
 نایب رئیس بفرمائید.
 ارباب گیخسرو - هیچ معمول نیوده است و در نظامنامه هم نیست که در يك پیشنهادی بکفایت مذاکرات آن رأی گرفته شود.
 در هر پیشنهادی يك نفر توضیح می دهد و یک نفر هم از اعضای کمیسیون جواب می دهد دیگر رأی گرفتن بکفایت مذاکرات مورد ندارد.
 نایب رئیس - آن پیشنهاد هائیکه می فرمائید اصلاحاتی است که اجرا میشود بکمیسیونها این يك پیشنهادی است که در مجلس مطرح می شود و مربوط بآن اصلاحات نیست که بکنفرانس طرف کمیسیون جواب بدهد یا ندهد.
 آقای سلطان العلماء (اجازه)
 سلطان العلماء - راجع بدستور عرضی دارم.
 نایب رئیس - رأی داده شد که مذاکرات کافی نیست مذاکره در اطراف پیشنهاد (است)
 آقای مشار اعظم - (اجازه)
 مشار اعظم بنده گمان می کنم این پیشنهاد از نقطه نظر بنده نوشته شده است بیشتر برای این بوده است که هم آقایان موافقین و هم آقایان مخالفین يك اشکالاتی برنخورند در این پیشنهاد توضیح شده است که این لایحه بر گردد بکمیسیون قوانین مالیات و کمیسیون قوانین مالیات با احاطه که بنظر بنده کلیه نمایندگان پیدا کردو با اطلاعاتی که بمذاکرات نظریات نمایندگان در خود کمیسیون پیدا میکنند این لایحه را بيك نحو بهتری تنظیم کنند و گمان می کنم این است

موضوع بانظر آقایان موافقین لایحه هم مخالفتی نداشته باشد ضروری هم نداشته باشد.
 زیرا مقصود آقایان این است که مالیات تصاعدی که دولت پیشنهاد کرده است اجرا شود.
 پیشنهاد کننده هم که باین موضوع اظهار مخالفتی نکرده است.
 چون راجع باین موضوع يك اختلاف نظری در مجلس شورای ملی پیدا شده است و تشکیل این مواد برای این مقصود کافی نیست.
 بهتر این است که این مواد بيك ترتیب بهتری اصلاح و تنظیم شود و ثاباً تقدیم مجلس شورای ملی شود و بعد هم در آن باب مذاکره میکنند.
 اعتراض باین که سابقه نداشته و لایحه که می آید همیشگی و شور داشته بگویند نایب رئیس - تصویب شد.
 ارباب گیخسرو - اختصار نظامنامه می شود برای این است که در شور اول آقایان نظریاتی میکنند.
 ولی این در يك لایحه ای است که اصلاً تنظیمش صحیح و متناسب بود ولی این لایحه اصولاً موافق خوب تنظیم نشده و مخالفین لایحه اگر اظهار کرده اند برای همین موضوع بود والا کسی مخالف با اینکه مالیات باید گرفته شود نبود و همه موافق بودند که يك مالیات صحیح مناسبی که تامل او را اغنیا و صاحبان ثروت باشد وضع شود و بوقوع اجراء هم بگذارند.
 ولی نباید در وضع این مالیات همین که يك فکری پیدا میشود آن فکر خود را نتجیبه و بدون فقه و قواره بیازند بمجلس شورای ملی.
 این فکر در این لایحه آنطوریکه باید تکمیل شود نشده است.
 پیشنهاد کنندگان هم موافقت کرده اند این قانون در موقع خودش عمل و اجرا بشود.
 ولی بيك نحوی که منظم و مرتب باشد و در موقع اخذ مالیات تصاعدی و تعیین هواند مردم يك اشکالاتی پیش نیاید که معلوم نشود کسی چه موافقی داشته و در موقع اجرا هم اشکالاتی پیش نیاید بنا بر این مخالفتی ندارد.
 لایحه می رود بکمیسیون قوانین مالیات و اعضای کمیسیون قوانین مالیات اگر خودشان صاحب فکر و منطقی هستند اعمال مینمایند و اگر نمایندگان دیگر نظریات مهمی پیدا کرده اند آنها هم نظر خودشان را به کمیسیون قوانین مالیات میدهند و کمیسیون هم بيك لایحه بهتری بمجلس می آورد که آن مشکلاتی که اینجا نسبت باین موضوع در مرحله اول پیش می آید پیش نیاید و قانون هم صحیح تر می شود و زود تر می

گذرد؟
 آقای یاسائی هم که اعتراض میکنند کمیسیون قوانین مالیات تصاعدی را معطل گذاشته و لایحه میزنی را بعد تصویب انداخته بنظر بنده این اعتراضات وارد نیست.
 قوانینی که باید در مملکت اجرا شود برای اصول مهمه البته مستلزم این است که خیلی دقت بشود.
 (از طول کلام بنده هم متأثر نباشید) حقیقت کلام همین است که عرض می کنم.
 نایب رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای شیخ الرئیس و آقای شریعت زاده بيك پیشنهاد هم در همین زمینه از طرف زهم رسیده است آنهم قرائت میشود وقت در هر سه رأی میگیریم.
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد می کنم که لایحه مالیات تصاعدی بکمیسیون برگردد تا نظامنامه اجرای آن نیز از طرف دولت بکمیسیون آمده و ضمیمه اصل لایحه شود.
 نایب رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد شاهزاده شیخ الرئیس و آقای شریعت زاده که مضمونش بيکی است که بکمیسیون برگردد آقایان موافقین قیام فرمایند.
 (اغلب قیام نمودند)
 نایب رئیس - تصویب شد.
 مشار اعظم - بنده در دستور عرضی دارم.
 داور - بنده هم در دستور عرضی دارم.
 نایب رئیس - چند فقره پیشنهاد رسیده است قرائت می شود بعد رأی گرفته میشود.
 آقا شیخ محمد علی طهرانی - دستور موقع ندارد قبلاً معین شده است.
 نایب رئیس - چون بعد از لایحه تصاعدی لایحه ماشینهای فلاحتی جز دستور بود آقای داور پیشنهاد کرده اند که آن لایحه مطرح بشود حالا اگر مخالفی نیست مطرح شود پیشنهاد قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)
 بنده پیشنهاد میکنم لایحه ماشینهای فلاحتی جز دستور امروز بشود.
 نایب رئیس - مخالفی نیست؟
 معتمد السلطنه - بنده مخالفم و عقیده ام این است چند فقره ملحوظ مغتصبري که از کمیسیون بودجه تقدیم شده است ومدتی است راپورتش حاضر است راجع بمسئولیت و صاحب منصبان سوئدی آن را امروز جزه دستور قرار بدهید که تکلیفش معلوم شود.
 نایب رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)
 معتمد هاشم میرزا - بنده خیلی

متألمم که لایحه معافیت ماشینهای فلاحتی تاکنون نگذشته است.
 بنده آنرا خیلی نافع می دانستم و تصور نمی کردم که مخالفی پیدا کند حالا عقیده آزاد است و آقای معتمد السلطنه مخالفت کردند رأی بگریه و تصور مسکنم که اگر این پیشنهاد آقایان موافقت کنند خیلی بهتر است.
 نایب رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای داور آقایانی که موافقت فرمایند (اغلب قیام نمودند)
 نایب رئیس - تصویب شد.
 (خبر کمیسیون قوانین مالیات راجع ماشین های فلاحتی بشرح ذیل قرائت شد)
 کمیسیون قوانین مالیات راجع پیشنهاد آقای یاسائی که ادوات فلاحتی نیز معاف از حقوق ورودی گمرک شود موافقت کرد (اغلب قیام نمودند)
 نایب رئیس - تصویب شد.
 (خبر کمیسیون قوانین مالیات راجع ماشین های فلاحتی بشرح ذیل قرائت شد)
 کمیسیون قوانین مالیات راجع پیشنهاد آقای یاسائی که ادوات فلاحتی نیز معاف از حقوق ورودی گمرک شود موافقت کرد (اغلب قیام نمودند)
 نایب رئیس - تصویب شد.
 (خبر کمیسیون قوانین مالیات راجع ماشین های فلاحتی بشرح ذیل خوانده شد)
 ماده دوم - بار کشهای موتور دار مطلقاً و اتومبیلهای سواری در صورتی که قیمت نداشته باشد تانده سال از حقوق ورودی گمرک معاف است.
 نایب رئیس - آقای مغیر این راجعه صورتی در می آورید؟
 داور - عرض میکنم يك قسمتش که راجع با اضافه کردن ادوات فلاحتی است راجع ماده اول می شود يك قسمت دیگر هم راجع بماشین های موتور دار است که جزء ماده سوم میشود.
 نایب رئیس - ماده اول که رأی داده شده است.
 داور - راجعه باین؟
 نایب رئیس - (کلیه ماشینهای صنعتی یا قطعات آنها و نیز کلیه ماشینها و ادوات فلاحتی و یا قطعات آنها از تاریخ تصویب این قانون تانده سال از حقوق ورودی گمرک معاف خواهد بود)
 مغیر - بعد در ماده دوم راجع ببار کش ها است که ماشینها و ادوات فلاحتی را یعنی آن وسایط نقلیه که ماشین های فلاحتی را حمل می کنند باید باج راه بدهند آنوقت باید بر آن فکری هم ادوات فلاحتی بطوری که آقای یاسائی پیشنهاد کردند اضافه شود.
 نایب رئیس - این ماده دوم میشود برای این که در ماده اول و تبصره تصویب شده است و این ماده دوم می شود که بار کشهای موتور دار مطلقاً و اتومبیلهای سواری در صورتی که قیمت نداشته باشد تانده سال از حقوق ورودی گمرک معاف خواهد بود.
 قائم مقام - عده کافی نیست داور - اگر آقایان موافقت

نفس داده شود تا این مواد مرتب شود.
 نایب رئیس - بلی موافقت ترتیب داده میشود بعد از تنفس مطرح می شود.
 آقا سید یعقوب - خوبست قانون دیگری مطرح شود.
 نایب رئیس - تنفس داده می شود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
 نایب رئیس - خبر کمیسیون قوانین مالیات راجع ماده دوم این لایحه قرائت می شود.
 آقا سید یعقوب - يك پیشنهادی شده از آقایان تقدیم کرده بودند.
 نایب رئیس - پیشنهاد راجع بجه بود آقا سید یعقوب - راجع بدستور است که چهل نفر امضا کرده اند.
 نایب رئیس - چون راجع بدستور است دستور هم معین شده بعد از دستور قرائت می شود.
 (خبر کمیسیون قوانین مالیات راجع ماده دوم بشرح ذیل خوانده شد)
 ماده دوم - بار کشهای موتور دار مطلقاً و اتومبیلهای سواری در صورتی که قیمت نداشته باشد تانده سال از حقوق ورودی گمرک معاف است.
 نایب رئیس - آقای سید یعقوب در این پیشنهادی که راجع باین ماده نسبت بانومبیل نیست بیار کس شده کمیسیون نسبت بانومبیل باز موافقت کرد ولیکن نسبت بانومبیل باز ماخذ را مقتصد تومان گرفته در صورتیکه من پیشنهاد کرده حالا هم در پیشنهاد خودم عرض می کنم بنده عرض کردم آن چیزی را که منافع بصل مملکت و عموم می دانیم (چون ما در اینجا نظر خصوصیتی که نداریم نظرمان به مصالح عمومی است) و چیزی که تمام مملکت از آن استفاده می کنند باید ملاحظه تسهیلات و رفاه عامه در او بشود.
 اما اگر تصور شود که راجع بيك طبقه خاصی است بنده بيك نفر نماینده عموم خود را میدانم مخالف هستم عرض کردم معافیت اتومبیل از گمرک معنی ندارد اتومبیل را برای سواری می آورند اگر اتومبیل به عنوان کرایه باشد هیب ندارد.
 ولی حالا آمده اند تخصیص داده اند که اتومبیل از هفتصد تومان کمتر معاف باشد اتومبیل فرد یا اتومبیلهای دیگر هم چهارصد تومان و یا هفتصد تومان قیمت دارد پس فردا در این مملکت تمام اتومبیل سوار می شوند چرا؟
 برای اینکه از گمرک که معاف است

از باج راهم معاف است آن روزه هم عرض کردم فقط ترویج يك مقدار فوق العاده بنزین خواهد شد پس چون اتومبیل در واقع يك مرکب تجملی است نه برای نفع عموم این است که نسبت بانومبیل بنده مخالفم و در پیشنهاد خودم هم عرض کردم.
 لیکن راجع بیار کس چون حمل و نقل و برای تسهیل بردن یا راست موافقت و نسبت بانومبیل مخالفم و نمی دانم مغیر محترم نسبت بانومبیل از چه نقطه نظر آمده اند تخصیصی داده اند که از هفتصد تومان به پایین از حقوق گمرک معاف باشد؟
 فردا هر کس که چهارصد تومان یا نصد تومان بول دارد می دهد برای خرید اتومبیل پس حالا که می خواهید از گمرک معاف باشد دیگر از باج راه چرا معاف باشد؟
 نایب رئیس - آقای طهرانی (اجازه)
 طهرانی - مخالفم.
 نایب رئیس - آقای قائم مقام قائم مقام مخالفم.
 مغیر - در این ماده دوم که خبرش را تقدیم مجلس کردم دو قسمت دارد یکی راجع بیار کسهای موتور دار و بيك قسمت راجع بانومبیل چون راجع به قسمت بیار کس کسی مخالفت نکرده است باین مناسبت البته بنده هم جوابی عرض نمیکنم فقط راجع به قسمت اتومبیل می خواهم نظر کمیسیون و دلایلی که بنظرش رسیده است بعرض مجلس برسانم.
 البته در اینجا ممکن است یکمده زیادی عقیده نداشته باشند و شاید اگر اجازه بدهند بنده هم موافق عقیده شمس خودم (نه از نقطه نظر کمیسیون) در موقع رأی اگر تجزیه شود باین قسمتش رأی ندهم.
 ولی راجع به نظر کمیسیون عرض می کنم اول پیشنهاد آقای تقی زاده که در مجلس قابل توجه شده بود در کمیسیون مطرح شد و چون بيك طوری بود که جامع بود و ممکن بود شامل تمام اتومبیلها نقلیه بشود من جمله اتومبیل لذا کمیسیون لازم دانست این قسمت را تشریح توضیح کند تا اینکه هر کس بخواد بانومبیل را می دهد و آقایانی که نمی خواهند فقط بقسمت بیار کس رأی بدهند.
 در قسمت اتومبیل در خود کمیسیون هم اختلاف نظر بود است منتها اکثریت کمیسیون همچو تصور کرد که اگر وسایط نقلیه زیاد شود و حتی برای مسافرت هم تسهیلاتی بشود ولو اینکه برای بار نباشد یعنی آنهائی که فقط برای حمل و نقل مسافر است برای آنها هم تسهیلاتی فراهم بشود خوب است در ضمن فکر کردند که آیا ممکن است بيك کاری کرد که

نوشته شود اتوموبیلهائی که برای مسافر است گمرک ندهند و آنهاستیکه برای سواری در شهر است بدهند درینمورد این اشکالات بزرگی دارد و نمی شود در ماده قانون ذکر کرد و اگر بخواهیم برای مسافر تسهیلاتی شده باشد ناچاریم از آنهائی که هم در شهر سواری بکار برده می شود صرف نظر کرده آنها را هم معاف کنیم و برای اینکه نظری که در دفعه پیش در مجلس اظهار شده بود چندان با قیمت اتومبیل موافق نبود قیمت اتومبیل را این آورده شد یعنی دهمه اول هزار تومان بود هفتصد تومان شد حالا با وجود این بنده نمی خواهم اینجا اصرار فوق العاده بکنم آقایان (ملاحظه می فرمایند البته تمام مسائل له علیه دارد بیانیاتی که آقایان مخالفین کردند صحیح است و بیک قسمت از عایدات دولت هم همانطوریکه فرمودند ضرر وارد می آید ولی خوبست تمام اطراف مسئله را مطالعه کنند و چون در قسمت بارکش که نظر کمیسیون و علاقه اش به آن بیشتر بود در مجلس هم اکثریت آقایان تصور می کنند تصدیق بفرمایند که آن قسمت خیلی مهم است و اگر کسی مخالفت کرد بعد دلایلی عرض می کنم و در قسمت اتومبیل هم گمان می کنم تکرار نباید شود دلایل آقایان گفته شده است نظر کمیسیون هم همین بود که عرض کردم حالا اگر آقایان می خواهند تصدیق می کنند و الا تقاضای تجزیه می شود آنوقت قسمت بارکش هلیجه رای میدهند و در قسمت اتومبیل هر طور میخواهند عمل میکنند

نایب رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - این ماده مشتمل بر سه جزء است بنده در دو جزیش مخالفم و در یک جزیش موافق . نسبت ببارکش موتوردار که مطلقاً از حقوق گمرک معاف است موافق هستم لیکن نسبت بده سال مخالفم و نسبت باتومبیل سواری هم مخالفم .

اما ده سال را چرا مخالفم برای اینکه احتمال میدهم بلکه منظور من این است که تا پنجسال دیگر مملکت ما بتواند خودش برای مملکت يك کارخانه های اتومبیل سازی بیاورد

اگر ما تا ده سال را آدمیم رای دادیم زمانی که يك کارخانه یا شرکتهائی برای اتومبیل سازی درست شد نتیجه این اضمحلال آن شرکت خواهد شد چون وقتی از گمرک معاف شد اشخاصیکه در خارج هستند یعنی تجاری که در خارج ایران هستند و ایرانی نیستند ممکن است اتومبیل های بارکش بیاورند و ارزان تر از اتومبیلهائی که در ایران درست میشود بفروشند و باعث نکت تجارت می شود حالا تا پنجسال رای میدهم اگر بعد از پنجسال

دیدیم همچو کارخانه هائی در مملکت تأسیس نشد ممکن است

ثانیاً در صورتیکه احتیاج باشد پنجسال دیگر هم اضافه شود با این ملاحظه بنده مخالف هستم

اما نسبت باتومبیلهای سواری بنده خیلی خورسند میشدم که ما بنام وکلای یا برهنه حرف میزدیم و عامه یا برهنه و بنام وکلای اشراف که ترصحت میکردیم اولاً اتوموبیل سواری اختصاص دارد بیک دسته خاص طبقه عالی مملکت هستند مادر اینجا بکوقت وضع مالیات می کنیم بر فقراء يك وقت هم مالیات موضوعه ز اغنیاء را که بانصد با ششصد تومان زیاد بر مخارج ضرورتشان تهیه کرده اند و میروند اتوموبیل میخرند حذف می کنیم و آنها را ممنوع از مالیات میکنیم

لیکن آن فقیر بیچاره که سر شماری از او میگیرند او ممنوع نیست

بنا بر این بنده پیشنهاد کردم باین عبارت که بارکشهای موتوردار مطلقاً تا پنجسال از حقوق ورودی گمرک معاف باشد .

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

نایب رئیس - چند فقره پیشنهاد رسیده است قرائت میشود (پیشنهاد آقای شیخ المراقین زاده شرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که مدت معافیت پنج سال باشد

مخبر - اجازه میفرمائید

نایب رئیس بفرمائید

مخبر - بنده يك استمراجی از آقایان اعضاء کمیسیون کردم و به بنده اجازه دادند که پنج سال را قبول کنم .

نایب رئیس - خوب دیگر محتاج به رای نیست .

پیشنهاد آقای طهرانی (باین ترتیب قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که باین نحو اصلاح شود بارکشهای موتور دار مطلقاً تا پنج سال از حقوق ورودی گمرک معاف است

نایب رئیس - پیشنهاد ایشان در قسمت است .

یکی راجع بمعافیت اتوموبیل بارکش است برای مدت پنج سال که آقای مخبر قبول کردند .

قسمت دیگر راجع باتوموبیل سواری است که خارج کرده اند .

آقای طهرانی - توضیح بدهید طهرانی - عرایض بنده همان بود که عرض کردم .

مخالفم .

نایب رئیس - بفرمائید .

عماد السلطنه طباطبائی - راجع به موضوع پنجسال که عجالة مذاکره نیست برای اینکه مخبر کمیسیون قبول کردند ولی راجع باتوموبیل سواری عقیده بنده بعکس عقیده آقای طهرانی است و عقیده بنده این است که اگر همان اتوموبیلهائی را که تا هفتصد تومان قیمت دارد اشخاصی که اسم آنها را اشراف گذارده اند وارد کنند (و خواهش مندم که بعد از این کلمه اشراف را در این مورد استعمال نفرمائید چون اشراف سادات هستند و ما اشراف هستیم)

و همان اشرافی که ایشان فرمودند بنده موافقم که آنها یکی سی تا اتوموبیل داشته باشند و اتومبیل در مملکت زیاد شود .

باین جهت بنده با راپورت کمیسیون موافقم که اتوموبیلهائی که تا هفتصد تومان قیمت دارد از حقوق گمرکی معاف باشد .

نایب رئیس - (خطاب با آقای شیخ محمد علی طهرانی) چون پیشنهاد شده است که در اتوموبیل های بارکش و سواری جدا گانه رای گرفته شود

گمان میکنم نظر جناب عالی هم در ضمن رای گرفتن تأمین شود

پیشنهاد شاهزاده محمد ولی میرزا (شرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بجای قیمت تشخیص معافیت را قوه اسب قرار بدهند و اتوموبیل سواری تا دوازده اسب قوه معاف از حق گمرکی بشوند .

نایب رئیس - آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - این يك چیز خیلی واضحی است که اگر آقایان توجه بفرمایند غیر قابل انکار خواهد بود .

در این جا يك مذاکراتی می شود راجع بقیمت اتوموبیل بنده عرض میکنم که قیمت يك اساس معنوی نیست برای این که ممکن است يك اتوموبیل ضعیف القوه که فقط پنج شش اسب قوه دارد شکلی ساخته شده باشد که لوکس باشد یعنی قیمتش گران باشد

از آنطرف هم يك اتوموبیلهائی هست که قوه اش زیاد است و کم قیمت است از این نقطه نظر بنده پیشنهاد کردم . چه در این موقع وجه در آتیه هر وقت در مجلس راجع به اتوموبیل يك مذاکراتی می شود قوه اتوموبیل را ماخذ قرار دهند و اتوموبیلهائی که بین هشت تا دوازده اسب قوه دارند

معمولاً اتوموبیلهائی هستند که بقیمت های متناسب در ایران وارد میشود باین جهت بنده پیشنهاد کردم که بجای نوشتن قیمت قوه اتوموبیل را ماخذ قرار دهند که چند اسب قوه داشته باشد و این ترتیب

بعقیده من بهتر است

نایب رئیس - عقیده آقای مخبر چیست ؟

مخبر - بنده به نظر مجلس واگذار میکنم

نایب رئیس - رای می گیرم بقبایل توجه بوندن پیشنهاد شاهزاده محمولی میرزا آقایان موافقتین قیام فرمایند . .

(عده قلیلی قیام نمودند)

نایب رئیس - قابل توجه شد . آقای کلارونی گمان می کنم مقصود جناب عالی هم در ضمن تجزیه ماده بعمل خواهد آمد .

بیش نهاد آقای کلارونی قرائت میشود

(این طور قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که فقط اتوموبیلهای بارکش از تأدیبه حق گمرکی معاف باشد .

نایب رئیس - آقای کلارونی (اجازه)

کلارونی - مسئله اقتصاد ورد زبان همه ماها شده است و در عین این که ما می خواهیم سعی کنیم که یول از مملکت کمتر خارج شود و وارداتمان کمتر باشد حالا می خواهیم يك قانونی وضع کنیم که واردات ما بیشتر شود و این جا از دو جهت واردات ما بیشتر می شود یکی از نقطه نظر یول می دهند و اتوموبیل سواری وارد میکنند و دیگر این که یول می دهیم و بنزین می خریم و بجای این که جو و کاه بخیریم و بمال بدهیم آن یول را هم میفرستیم بخارج و بنزین میخریم . و این را هم لازم است به آقایان تذکر بدهم که امروزه در همدان قیمت بنزین گرانتر از لندن است و هر وقت که مادر خاک خودمان دارای بنزین شدیم و محتاج نبودیم که از خارج بنزین وارد کنیم آن يك ترتیبی است ولی اگر بخواهیم از خارج بنزین وارد کنیم و این جزئی رمقی هم که داریم در آراء قیمت بنزین به خارج بفرستیم

بنده که خوب نمیدانم در هر صورت من موافقم فقط اتوموبیل بارکش که کامیون است از تأدیبه حقوق گمرکی معاف باشد نه هر اتوموبیلی که ممکن باشد بار در آن گذاشت و بملاده آقایان می دانند که اتوموبیل سواری در حقیقت اسباب تجمل و تزیین است و وجودش در مملکت ما لازم نیست

جز این که این جزئی رمقی هم که داریم از بین می رود و بنده مخالفم که از تأدیبه حقوق گمرکی معاف باشد .

در صورتی که از يك الاغ بارکش که يك نفر آدم فقیر آن را وسیله معاش خود قرار داده مالیات می گیریم آیا رواست که يك اتوموبیل اعیانی از تأدیبه حقوق گمرکی معاف باشد ؟

نایب رئیس - آقای تقی زاده عرض

کمیسیون هستند؟

تقی زاده - خیر .

نایب رئیس - آقای عراقی چطور .

حاج آقا اسماعیل - بنده هم عضو کمیسیون نیستم .

نایب رئیس - این نظر همان طور که عرض کردم در تجزیه تأمین خواهد شد پیشنهادی از طرف آقای رهنسار رسیده است قرائت میشود

(باین طریق خوانده شد)

بنده پیش نهاد می کنم که راجع به اتوموبیلهای سواری بطور مطلق تا پنج سال از حقوق گمرکی معاف باشد

نایب رئیس - آقای وهنما (اجازه)

وهنما - اگر چه خلاف معمول است که کسی در این موضوع حرفی بزند برای این که می گویند طرفدار اشراف است ولی بنده گمان می کنم بالاخره باید با برهنه را از با برهنگی نجات داد .

من که طرفدار برهنه ها هستم باید سعی کنم که با برهنه ها هم کفش و کلاه و پالتو و بالاخره يك زندگانی پیدا کنند والا برای يك ملتی این افتخار نیست که تا آخر عمرش با برهنه باشد در قسمت اتوموبیلها آقایان يك نظری داشتند و آن این بود که مردم تشویق شوند و اتوموبیل زیاد وارد کنند و اتوموبیل مملکت زیاد شود و وقتی که زیاد شد بالطبع برای آنها کارخانه پیدا می شود و از برای کارگران يك کاری پیدا میشود .

مثلاً اگر در تهران بجای سیصد اتوموبیل سیصد هزار اتوموبیل بود طبیعتاً کارخانه ایجاد می شد

برای این که نمی شد برای هر يك پنج اتوموبیل بفرستند از خارج وارد کنند و وقتی که اتوموبیل زیاد شود کارخانه و افزار و کارگر زیاد می شود

مثلاً الان اگر احصائیه را نگاه کنند می بینند که سیصد چهار صد اتوموبیل در تهران هست و در پنجسال قبل هر يك نفر کارگر اتوموبیل در طهران نبود و یا اگر بود از کرسنگی میبرد

ولی حالا متجاوز از هزار نفر شوهر و مکانیک و چرخ ساز و لاستیک درست کن هست و همه آنها هم از با برهنه ها تشکیل شده است .

حالا اگر از نقطه نظر تکثیر اتوموبیل است فرق نمی کند باید بگذارند هر کس میتواند هر قسم اتوموبیل می خواهد وارد کند .

اگر یول دارند اتوموبیل ریس وارد کنند پنج تا ده تا وارد کنند اگر يك ملتی آنقدر سرمایه دارد که می تواند اتوموبیل های اعلی وارد کند بکنند والا این تخصیص فایده ندارد

برای آنکه همه مجبور می شوند

اتوموبیلهای فرد وارد کنند آنوقت اگر يك کمیانی اداره حمل و نقلی از اینجا بقره تو درست کنند

البته در این صورت فوراً کفایت نمی کند و مجبور است اتوموبیل دج وارد کنند که اطمینان آن برای مسافرت بیشتر است و بالاخره مسافر هم دچار زحمت نمی شود بنا بر این بنده پیشنهاد کردم که قیمت هفت تومان برداشته شود و فقط اتوموبیل سواری نوشته شود .

در طهران هم کسانی که متمول هستند اتوموبیل برای سواری خودشان وارد نموده اند و شاید دوتا سه تایی دیگر هم وارد کنند و این ترتیب و این تخصیص باعث این خواهد شد که کمیانی های حمل و نقل ماشین های خوب بیاورند و وقتی که ماشین های خوب وارد نکردند آنوقت اتوموبیلی از فلان کرده پرت می شود و مسافری خود را هم هلاک می کند

بنا بر این بنده موافقم که کلیه اتوموبیلها تا ۵ سال از حقوق گمرکی معاف باشند اگر دیدند زیاد شد که تمام المطلوب و اگر اتوموبیل زیاد نشد دوباره مدت را زیاد می کنند تا این که بیشتر وارد شود .

نجات پیش نهاد تجزیه رای بگیریید .

نایب رئیس - ولی باید باین پیشنهاد رای گرفته شود - عقیده آقای مخبر چیست ؟

مخبر - بنده نمیتوانم قبول کنم بجهت این که در هر صورت اطراف مسئله را باید نگاه کرد و يك ترتیبی را هم باید قائل شد .

آقایان در این جا مدتی وقت صرف کرده اند از برای تصویب لایحه الصاق تبیر بر بربط نمایشگاهها بلکه عایداتی پیدا شود و حال آنکه قائل نبوده

حالا هم بنده از نقطه نظر مخبری کمیسیون آن اندازه که توانستم عرض کنم عرض کردم و بالاخره اکثریت کمیسیون این قسمت را قبول کرد و دلایلی که بنظر کمیسیون رسید بنده عرض کردم و پیش از این هم لازم نیست تکرار شود و حالا هم که پیش نهاد تجزیه شده است هر کس در هر قسمتی که میخواهد رای می دهد و در هر قسمتی نمی خواهد رای نمیدهد

نایب رئیس - رای می گیریم به پیشنهاد آقای رهنما - آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمائید (عده قیام نمودند)

نایب رئیس - قابل توجه شد پیشنهاد آقای تقی زاده .

(اینطور خوانده شد)

اینجا بنده پیشنهاد می کنم که اتوموبیل ها تا هفت تومان از گمرک معاف باشد

نایب رئیس - آقای تقی زاده (اجازه)

تقی زاده - اینکه بعضی از آقایان نمی خواهند اتوموبیلهای شخصی از مالیات معاف باشد شاید دو ملاحظه داشته باشند یکی نکت عایدات مملکت است و دیگر این که اشخاص متمول از مالیات معاف نباشند

این دو دلیل در اینجا گفته شده است و برای جواب بدو دلیل کافی است که این مطلب در نظر گرفته شود که گمرک بالذات يك مالیاتی نیست که دولت بخواهد از مردم مثل سایر مالیاتها بگیرد

بلکه بیشتر حکمت گمرک حمایت و تشویق صنایع مفیده داخلی است و يك آلتی است در دست دولت برای تزیین و سنگین کردن بار مالیات آن چیزی که نمیخواهد در مملکت وارد شود

مثلاً اگر تریاک از خارج وارد این مملکت شود ما از هر که از هر يك مثال آن يك تومان تاده تومان گمرک بگیریم برای آنکه داخل نشود و در مواقع دیگر چیزهایی که میخواهم زیاد تر وارد شود

آن آلت را استعمال نمی کنیم - حالا آن چیزیکه آقای کلارونی فرمودند که عوض بنزین خوب است که وجود استعمال بنده باشان عرض می کنم ممکن است بنزین از خارج وارد کرد و آنوقت بجای کاه و جوینبه کاشت و بنه را بخارج فروخت هر چیزیکه از خارج می آید نباید منفور باشد

هر من بنزین که از خارج باین مملکت می آید ممکن است صد من بار این مملکت را بخارج برود وقتی که این مسئله معلوم شد هر یوم سر مسئله دوم که راجع بمتمولین بود .

چون در این مملکت مالیات مستقیم خصوصاً از بزرگان گرفته می شود بکفتری مشکل بنظر می آید این است که می گویند در سرحد از آنها مالیات غیر مستقیم گرفته شود .

بلی اشخاصی که اتوموبیلهای عالی دارند آن قدر که برای گمرکش میدهند باید سه مقابل برای این که پارك دارند و تجمل دارند باین مملکت کمک کنند .

اما برای اتوموبیل وقتی که شما گمرک در هر قسمتی که میخواهد رای می دهد و در هر قسمتی نمی خواهد رای نمیدهد

این ترتیب مثل این است که بخواهند برای کلرات دو بیطلاس مالیات سنگین وضع کنند برای اینکه برای آتش بازی استعمال می کنند

ولی در عوضش برای دوا هم استعمال می کنند آیا ممکن است حالا در سرحد از آن قسمتی که برای دوا استعمال میشود مالیات نگیرند و از قسمتی که برای آتش بازی استعمال میشود بگیرند؟ این که

نمی شود باید از آن قسمتش که صرف آتش بازی میشود بطریق دیگری مالیات گرفت .

در اینجا بعضی از آقایان مدتی پنج سال را کم و بعضی کافی میدانند و بنده معتقدم که همان ده سال هم کم است و آنهائی که میگویند در این مدت قلیل در این مملکت کارخانه اتوموبیل پیدا میشود خیلی خوشین هستند .

بنده بطور یقین عرض می کنم که تا پنجاه سال دیگر هم ما نمیتوانیم کارخانه اتوموبیل سازی داشته باشیم برای این که کارخانه های دیگری هست که ما بیشتر به آنها احتیاج داریم و در دنیا خیلی ممالک هستند که تمام کارخانه های عالی را ندارند .

مثلاً مملکت بلغارستان کارخانه اتوموبیل سازی ندارد و ما نباید امیدوار باشیم که در سال ششم کارخانه اتوموبیل سازی داشته باشیم .

مطلب دیگر این است که باید در نظر گرفته شود اگر اتوموبیل غیر بارکش و کامیون استثناء شد باز خیلی از اتوموبیلها که بار و مسافر می برد زمین میماند و کامیون مخصوصاً آن اتوموبیل های خیلی بزرگ است و هزار طور به مملکت خدمت میکند و طولی نمیکشد که در این مملکت اتوموبیل های شخصی خیلی کم می شود و روز بروز اتوموبیل های مسافری زیاد میشود و بهامه خدمت میکند .

اگر در این باب گفته شود که برای اتوموبیل های متمولین مالیات برقرار نشده است و معاف می ماند این هیچ عیبی ندارد و ممکن است در آتیه درباره آنها هم مالیات وضع کنیم .

آقای سید یعقوب - اخطار نظامنامه دارم .

بعضی از نمایندگان - آقا بگذارید حرفشانرا بزنند .

تقی زاده - و بملاده چنانچه یکی از آقایان گفتند اگر در ضمن صد ها هزارا اتوموبیل پنج تا هم مالیات ندهند اهمیت ندارد .

مالکی هست که هر پنج نفر نفوسش يك اتوموبیل دارند و کارش هم مرتب و منظم است .

آقای سید یعقوب - اخطار نظامنامه دارم اجازه بفرمائید عرض کنم .

آقای سید یعقوب - بنده در همین مجلس با آقای مدرس حمله کردم که قانون و نظامنامه نسبت به علی السویه است . ماده شصت و سه نظامنامه داخلی اجاره نمیدهد که يك ناطقی در يك پیشنهادی يك ساعت وقت مجلس را صرف کند و حرف بزند این است که بنده اخطار نظامنامه کردم .

نایب رئیس - آقای زعیم مخالفید با این پیشنهاد؟
زعیم - بنده عرضی ندارم.
بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافیت.

رای بگیرید.

مدرس - این مسئله سابقه ندارد.

ولی البته باید سعی کرد که زودتر این راپورت داده شود.
 رای لازم ندارد.

نایب رئیس - آقای مشار اعظم (اجازه)

مشار اعظم - بنده گمان میکنم که آقایان يك اشتباهی کرده باشند و آن این است که بنده نمیدانم چطور میشود يك کمیسیون را الزام کرد که در ظرف ده روز این کار بکند بنده که عضو این کمیسیون هستم نمیدانم این چه الزامی است که باید الی ده روز این راپورت داده شود فرضاً اگر من در ظرف ده روز موفق بتقدیم راپورت نشدم چه باید بکنم؟

باید عین همین راپورت داده شود بعلاوه این پیشنهادی که شد پیشنهاد خروج از دستور بود و این حق همه نمایندگان است و هر نماینده میتواند این پیشنهاد را بکند که يك لایحه از دستور خارج بشود متهمی بایک نظریاتی یعنی برونند و در کمیسیون مالیه بنشینند صحبت کنند و مطالعه کنند بعد راپورت بدهند حالا الزام کردن يك کمیسینی که جمعاً ظرف ده روز راپورت بدهند بنده این را نمیفهمم!

مگر اینکه بفرماید ابتدا لازم نیست که این لایحه بکمیسیون قوانین مالیه برود و باید در خود مجلس در آن مذاکره کنند والا تکلیف شاق از طرف نماینده بنمایند دیگر هیچ معنی ندارد

نایب رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده خیلی متأسف هستم از اینکه بعضی از آقایان عوض این که اهمیت بانظمامات داخلی مجلس بدهند مخصوصاً بیرون

برای این که مجلس را از اکثریت بیندازند و ففقت دارند از این که این عمل متقابل ممکن است فردا نسبت به خودشان بشود.

دیگر این که با مذاکره کرات طولانی امروز هم نسبت به تعیین دستور جلسه ما متنبه شده باشیم و معتقد باشیم باین که دستور جلسه آتی را در همین جلسه معین کنیم بعد مجلس را از اکثریت بیندازند والا جلسه آتی به فردا است دو ساعت باید حرف بزنیم که چه چیز جزو دستور بشود حالا بنده کار ندارم شاید کرسنکی باعث شده است که بیرون بروند.

آقایان میفرمایند سابقه ندارد.

بنده عرض میکنم خیلی چیزها در دنیا

هست که سابقه ندارد و اگر بنا باشد بدم سابقه مستمسک شوند بنده هزارویک مورد از مسائل دینی و عرفی و سیاسی برای شما مثال میزنم که هیچ سابقه نداشته بنده عرض میکنم منعی که چیز است؟ نظام نامه در کجا منع کرده؟

يك و کیلی هم اجبار نمیکند بدهند را. پیشنهادی متجاوز از ۳۰ نفر از آقایان امضاء کرده اند و بالاخره اکثریت مجلس حاکم است.

اگر بنا شد الزاماتی در بین نباشد اصلاً نظام نامه داخلی مجلس معنی ندارد نظام نامه داخلی مجلس را اکثریت مجلس تصویب کرده است و این جاتحمیل يك و کیل بر و کیل دیگر نیست.

این جا رای اکثریت حاکم است. در همین مجلس نسبت باختیارات کمیسیون عدلیه رای داده شد که یکمدتی را معین کنند که در آن مدت سایر نمایندگان نظریات خودشان را راجع بلوا و اوج عدلیه بگویند این هم سابقه نداشته است.

بنده عقیده دارم که باین ترتیب و باین شکل آمدن لوایح بمجلس و بیرون رفتن صورت خوشی ندارد.

قضایا را نباید از صورت خودش خارج کرد و بالاخره اختیار رای آخری را که نفی یا اثبات است از دست کسی نگرفته اند رای قاطع رای آخری است پس بنا بر این بر گرداندن و این طرف و آن طرف بردن يك لایحه خوب نیست اینها سوء تأثیر میکند.

بنا بر این راهی که به نظر من آمده این است که بگوئیم کمیسیون قوانین مالیه در ظرف ده روز راپورت خود را تقدیم مجلس بنماید و چون از طرف مخیر کمیسیون مالیه این اظهار شده که با سایر آقایان هم صحبت بشود و میگویند باید تجدید نظر بشود و این لایحه را از مجرای خودش منحرف کرده اند که رئیس کل مالیه نظریاتی دارد عرض میکنم اگر نظریاتی دارد کتبا بنویسد و توسط وزارت مالیه تقدیم مجلس نماید این که کاری ندارد یا دولت اگر نظریاتی دارد در نظام نامه راه آن را پیش بینی کرده است.

دولت خودش میآید و لایحه را پس میگیرد و تجدید نظر میکند.

بنا بر این برای این که این قضیه سوء تأثیر نکند ما پیشنهاد کردیم که کمیسیون قوانین مالیه در ظرف ده روز راپورت خود را تهیه نموده بمجلس تقدیم کند حالا اگر این ده روز تمام شد و راپورت ندادند آن وقت ما ذیحق هستیم که تقاضا کنیم در مجلس مطرح شود و اگر راپورت دادند هم المطلوب و بالاخره باید علاقه مندی نسبت بقضا یا بیشتر از این باشد.

در این جا گفته شد آن پیشنهادی که شد

خروج از دستور بود. خیر.

آن پیشنهاد ارجاع بکمیسیون قوانین

مالیه بود وقتی که این پیشنهاد تصویب شد نظامنامه راهی را بمانشان نداده است که پس از یکماه ما بخواهیم تقاضا کنیم که بر گردد راپورت بدهند.

این است که ما پیشنهاد کردیم که پس از ده روز راپورت بدهند اگر دادند چه بهتر و اگر ندادند جزایشان این است که در خود مجلس همان لایحه مطرح شود کسی را هم به چوب نخواهند بست.

نایب رئیس - چون عده برای رای کافی نیست جلسه را ختم میکنیم جلسه را آتی ۳ روز ۳ شنبه ۳ قبل از ظهر.

بعضی از نمایندگان - دستور معین شده.

نایب رئیس - چون عده کافی نیست نمیشود دستور جلسه بعد را معین کنیم.

(مجلس ۳ ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - سهام السلطان بیات منشی

علی اقبال المالك - معظم السلطان.

جلسه ۱۳۳

صورت مشروح مجلس

یوم یکشنبه بیست و هشتم

جدی هر از و سیمصد و سه

مطابق بیست و دوم شهر

جمادی الثانیه هر از سیمصد

و چهل و سه

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای سهام السلطان نایب رئیس تشکیل گردید.

(صورت مجلس یوم شنبه بیست

و هفتم جدی را آقای میرزا جواد

خان قرائت نمودند)

نایب رئیس - آقای سلطان العلماء

(اجازه)

سلطان العلماء - قبا از دستور عرض دارم.

نایب رئیس - آقای رئیس التجار.

(اجازه)

رئیس التجار - بنده هم قبل از دستور عرض دارم.

نایب رئیس - آقای دولت آبادی.

(اجازه)

دولت آبادی - بعد از تصویب صورت جلسه عرض دارم.

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور عرض دارم.

نایب رئیس - آقای طهرانی.

(اجازه)

طهرانی - بنده قبل از دستور سؤالاتی از آقای وزیر فواید عامه دارم.

نایب رئیس - صورت جلسه تصویب شد.

وزیر فواید عامه - اولاد و فقره لایحه